

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

200/1491/10/DP/MJ

**PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI USTAWODAWCZEJ
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ****Pan Piotr ZIENTARSKI****Szanowny Panie Przewodniczący,**

W nawiązaniu do pisma (BPS/KU – 034/934/2/10 z dnia 18 sierpnia br.), przy którym została nadesłana informacja o podjętych pracach legislacyjnych nad projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej, uprzejmie informuję, że w związku z daleko idącymi zmianami merytorycznymi zawartymi w przedmiotowym projekcie, w Ministerstwie Obrony Narodowej nadal trwają intensywne prace zmierzające do wypracowania stanowiska resortu w niniejszej sprawie.

Zważywszy na powyższe, opinia dotycząca projektu ustawy oraz ocena skutków finansowych wejścia w życie proponowanych rozwiązań zostaną przekazane w możliwie najkrótszym terminie.

w z. Czesław PIĄTAS

SEKRETARZ STANU

KU 305/11

Warszawa, 2011-06-14

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Nr 109/60/10/DP/MIM

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

KANCELARIA JAWNA NR 1

Nr 2624/DP/7

14 CZE. 2011

II

II

PRZEWODNICZĄCY

KOMISJI USTAWODAWCZEJ SENATU

Pan Piotr ZIENTARSKI

oto KON

BL

-11 face-facim
-S. J. de. w. m. e.

Szanowny Panie Przewodniczący,

W nawiązaniu do pisma BPS/KU-034/934/2/10 z dnia 18 sierpnia 2010 r. Przewodniczącego Senackiej Komisji Ustawodawczej dotyczącego sporządzenia opinii w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej (druk senacki Nr 934), a także ustaleń Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych poczynionych z Biurem Legislacyjnym Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, w załączeniu przesyłam przeredagowany i uzgodniony w resorcie obrony narodowej projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej.

Projekt ustawy został uzupełniony o kwestie organizacji i funkcjonowania systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju, kryzysu i wojny. W projekcie zaproponowano również regulacje dotyczące wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w czasie wojny przez Naczelnego Dowódcę Sił Zbrojnych.

Wspomniany projekt, zgodnie z sugestią Biura Legislacyjnego Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, zawiera również zmiany w :

- 1) ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.);
- 2) ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Nr 156, poz. 1301, z późn. zm.);
- 3) ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. Nr 113, poz. 985, z późn. zm.).

Ponadto pragnę dodać, że kontynuowanie prac legislacyjnych przez Komisję Ustawodawczą Senatu, a w konsekwencji uchwalenie przez Sejm przedmiotowej ustawy ma istotne znaczenie ze względu na zbliżające się Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

Biorąc powyższe pod uwagę zwracam się do Pana Przewodniczącego z prośbą o kontynuowanie prac nad przeredagowanym w resorcie obrony narodowej projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej.

Załącznik: 1

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU PRAWNEGO MON
M. Tomaszewski
płk mjr Mariusz TOMASZEWSKI
RADCA PRAWNY

Bogdan KLICH

USTAWA

z dnia .....

o zmianie ustawy o ochronie granicy państwowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹

Art. 1.

W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.²) wprowadza się następujące zmiany:

1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie:

„o ochronie granicy państwowej i Obronie Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej”;

2) w art. 7:

a) po ust.1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Minister właściwy do spraw wewnętrznych na wniosek Ministra Obrony Narodowej wydziela siły i środki z podległego mu resortu do ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej odpowiada za ochronę granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obronę Powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Do głównych zadań Ministra Obrony Narodowej, w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej należy:

- 1) Planowanie systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) Zapewnienie skutecznej organizacji i funkcjonowania systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) Wydzielenie do systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej niezbędnych sił i środków z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz utrzymywanie ich w odpowiedniej gotowości bojowej;

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej i ustawę z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009r. Nr 12, poz. 67, z 2010r. Nr 164, poz. 1108 oraz z 2011r. Nr 50, poz. 255.

4) Współdziałanie z pozamilitarnymi strukturami obronnymi oraz uprawnionymi organami Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej.”,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zadania Ministra Obrony Narodowej w zakresie o których mowa w ust. 2a wykonuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.”.

e) po ust. 4 dodaje się ust. 5 – 8 w brzmieniu:

„5. Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych w czasie pokoju, w stanach nadzwyczajnych oraz w stanie wojny dowodzi operacyjnie siłami i środkami wydzielonymi z Sił Powietrznych, Wojsk Lądowych, Marynarki Wojennej oraz ministerstwa spraw wewnętrznych do pełnienia dyżurów bojowych w systemie Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, przy pomocy organu dowodzenia obroną powietrzną.

6. Dowódcy Rodzajów Sił Zbrojnych, o których mowa w ust. 5 odpowiadają za przygotowanie wydzielanych sił i środków do pełnienia dyżurów bojowych w systemie Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odpowiada za przygotowanie wydzielanych sił i środków do pełnienia dyżurów bojowych w systemie Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

8. Minister Obrony Narodowej, określi, w drodze zarządzenia, szczegółowe zadania Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych oraz Dowódców Rodzajów Sił Zbrojnych w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.”;

3) po art. 17e dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a Przekraczanie i ochrona granicy państwowej w przestrzeni powietrznej”;

4) art. 18a otrzymuje brzmienie:

„Art. 18a. 1. Przekroczenie granicy państwowej i lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej może nastąpić na podstawie:

1) zezwolenia, udzielonego na wniosek zainteresowanego podmiotu, przez:

a) Dowódcę Operacyjnego Sił Zbrojnych w przypadku obcego wojskowego statku powietrznego;

b) Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego w przypadku obcego cywilnego statku powietrznego lub obcego statku powietrznego lotnictwa służb porządku publicznego;

2) planu lotu złożonego do organu zarządzającego ruchem lotniczym i zaakceptowanego przez ten organ.

2. Minister Obrony Narodowej na wniosek Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych może, w drodze zarządzenia, upoważnić kierownika jednostki

organizacyjnej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej właściwej w zakresie służby ruchu lotniczego do wydawania zezwoleń, których mowa w ust. 1.

3. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1 nie jest wymagane wobec:
  - 1) obcego wojskowego statku powietrznego wykonującego zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego;
  - 2) obcego państwowego statku powietrznego wykonującego lot związany z:
    - a) prowadzeniem akcji poszukiwawczo-ratowniczej w celu udzielenia pomocy ludziom albo statkowi powietrznemu lub statkowi morskemu znajdującemu się w niebezpieczeństwie;
    - b) niesieniem pomocy medycznej lub technicznej albo pomocy w razie klęski żywiołowej, katastrofy przemysłowej, komunikacyjnej lub zagrożenia środowiska;
    - c) wykonywaniem zadań wynikających z umów międzynarodowych, którymi Rzeczypospolita Polska jest związana, jeżeli obowiązek udostępnienia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej wynika z tych umów.
  - 3) obcego statku powietrznego znajdującego się w niebezpieczeństwie lub wykonującego lot dla uniknięcia niebezpieczeństwa.
4. Statki powietrzne o których mowa w ust. 3 wykonują lot po zgłoszeniu się i po uzyskaniu zgody instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego lub organu dowodzenia obroną powietrzną w przypadku wojskowych statków powietrznych.
5. Minister Obrony Narodowej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb postępowania z wnioskiem o zezwolenie na przekroczenie granicy państwowej i lot obcego wojskowego statku powietrznego lub obcego statku powietrznego lotnictwa służb porządku publicznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej oraz wzór wniosku w tej sprawie,
  - 2) warunki i zasady przekraczania granicy państwowej i wykonywania lotów przez statki powietrzne w przypadkach o których mowa w ust. 1 i 3,

mając na względzie zapewnienie bezpieczeństwa ruchu lotniczego i sprawności postępowania w sprawach udzielania zezwoleń.”;

5) art. 18b otrzymuje brzmienie:

„Art.18b. 1. Jakikolwiek obcy statek powietrzny, który bez zezwolenia o którym mowa w art. 18a ust.1 lub niezgodnie z umowami międzynarodowymi, z którymi

Rzeczpospolita Polska jest związana, przekroczył granicę i wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej lub niezgodnie z warunkami tego zezwolenia, może być wezwany przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub organ dowodzenia obroną powietrzną do:

- 1) opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) odpowiedniej zmiany parametrów lotu;
- 3) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 4) wykonania innych poleceń, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem.

2. Jakikolwiek polski statek powietrzny, który wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, może być wezwany przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub organ dowodzenia obroną powietrzną do:

- 1) odpowiedniej zmiany parametrów lotu;
- 2) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 3) wykonania innych poleceń, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem.

3. W przypadku otrzymania informacji lub stwierdzenia, że statek powietrzny nie posiada, wymaganych ustawą z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, znaków rozpoznawczych oraz przekroczył granicę państwową, wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej niezgodnie z warunkami, o których mowa w art. 18a ust. 1, albo niezgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze lub umowami międzynarodowymi, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana, może być wezwany przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub organ dowodzenia obroną powietrzną do:

- 1) opuszczenia przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) odpowiedniej zmiany parametrów lotu;
- 3) lądowania na wskazanym przez ten organ lotnisku;
- 4) wykonania innych poleceń, mających na celu przywrócenie stanu zgodnego z prawem.

4. W przypadku niezastosowania się do któregokolwiek z wezwań i poleceń, o których mowa w ust. 1 i 2, obcy państwowy statek powietrzny lub polski państwowy statek powietrzny może być:

- 1) przechwycony, rozpoznany, naprowadzony na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo zmuszony do lądowania na wskazanym lotnisku przez polski wojskowy statek powietrzny lub wojskowy statek powietrzny państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego wykonujący zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, zwany dalej "statkiem przechwytyjącym";
- 2) ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, w przypadku dalszego niestosowania się do wezwań statku przechwytyjącego;
- 3) zniszczony, w przypadku dalszego niestosowania się do wezwań statku przechwytyjącego, po ostrzeżeniu strzałami ostrzegawczymi;
- 4) zniszczony bez dokonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2, w sytuacji gdy:
  - a) dokonuje zbrojnej napaści lub agresji przeciwko obiektom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
  - b) jego działalność zagraża bezpieczeństwu lub ważnym interesom Rzeczypospolitej Polskiej,
  - c) nie posiada załogi na pokładzie.
  - d) wyraźnie i uparcie manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu
  - e) atakuje statek przechwytyjący w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.
5. W przypadku niezastosowania się do któregośkolwiek z wezwań i poleceń, o których mowa w ust. 1 i 2, obcy cywilny statek powietrzny lub polski cywilny statek powietrzny może być zakwalifikowany do odpowiedniej kategorii RENEGADE, a ponadto:
  - 1) przechwycony, rozpoznany przez statek przechwytyjący;
  - 2) naprowadzony na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo zmuszony do lądowania na wskazanym lotnisku przez statek przechwytyjący;
  - 3) ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, w przypadku dalszego niestosowania się do wezwań statku przechwytyjącego;
  - 4) zniszczony bez dokonania czynności, o których mowa w pkt 2 i 3 w sytuacji gdy nie posiada żadnych osób na pokładzie, a organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez instytucje zapewniające służby ruchu

lotniczego lub inne służby państwowe, stwierdzi, że statek powietrzny jest użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym;

5) zniszczony, gdy na jego pokładzie znajdują się wyłącznie osoby, które popełniają przestępstwo o charakterze terrorystycznym lub przeprowadzają inny bezprawny zamach na jakiegokolwiek dobro chronione prawem, zwane zamachowcami, a organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub inne służby państwowe, stwierdzi, że statek powietrzny jest użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym.

6. W rozumieniu niniejszej ustawy terminem RENEGADE określa się zarówno obcy i polski cywilny statek powietrzny, który przekroczył powietrzną granicę państwową albo wykonuje lot w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami tego zezwolenia i nie zastosował się do wezwań instytucji zapewniających służby ruchu lotniczego lub organu dowodzenia obroną powietrzną, i może być użyty jako środek ataku terrorystycznego z powietrza.

7. W przypadku niezastosowania się do któregośkolwiek z wezwań i poleceń, o których mowa w ust. 3. statek powietrzny nieposiadający, wymaganych ustawą z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze, znaków rozpoznawczych, może być:

1) przechwycony, rozpoznany, naprowadzony na właściwy kierunek lub wysokość lotu albo zmuszony do lądowania na wskazanym lotnisku przez statek przechwytyjący;

2) ostrzeżony strzałami ostrzegawczymi przez statek przechwytyjący, w przypadku dalszego niestosowania się do wezwań statku przechwytyjącego;

3) zniszczony gdy na jego pokładzie znajdują się wyłącznie zamachowcy, a organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub inne służby państwowe, stwierdzi, że statek powietrzny jest użyty do działań sprzecznych z prawem, a w szczególności jako środek ataku terrorystycznego z powietrza;

4) zniszczony bez dokonania czynności, o których mowa w pkt 1 i 2 w sytuacji gdy:

a) dokonuje zbrojnej napaści lub agresji przeciwko obiektom położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

b) jego działalność zagraża bezpieczeństwu lub ważnym interesom Rzeczypospolitej Polskiej,

- c) nie posiada żadnych osób na pokładzie, a organ dowodzenia obroną powietrzną, uwzględniając w szczególności informacje przekazane przez instytucje zapewniające służby ruchu lotniczego lub inne służby państwowe, stwierdzi, że statek powietrzny jest użyty jako środek ataku o charakterze terrorystycznym,
- d) wyraźnie i uparcie manewruje na pozycję dogodną do ataku przeciwko statkowi przechwytyjącemu,
- e) atakuje statek przechwytyjący w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.

8. W rozumieniu niniejszej ustawy atakiem o charakterze terrorystycznym jest czyn popełniony w celu:

- 1) poważnego zastraszania wielu osób;
- 2) zmuszenia organu władzy publicznej Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa albo organu organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonych czynności;
- 3) wywołania poważnych zakłóceń w ustroju lub gospodarce Rzeczypospolitej Polskiej, innego państwa lub organizacji międzynarodowej;

– a także groźba popełnienia takiego czynu.”;

6) po art. 18b dodaje się art. 18c – 18e w brzmieniu:

„Art. 18c. 1. Decyzję o zakwalifikowaniu cywilnego statku powietrznego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej do odpowiedniej kategorii RENEGADE podejmuje Dyżurny Dowódca Obrony Powietrznej lub uprawniony dowódca organu dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

2. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4 pkt 1, ust. 5 pkt 1 oraz ust. 7 pkt 1, podejmuje narodowy organ dowodzenia obroną powietrzną lub uprawniony organ dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, w zależności od podporządkowanych im dyżurnych sił i środków.

3. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 5 pkt 2, podejmuje narodowy organ dowodzenia obroną powietrzną.

4. Ostateczną decyzję o ostrzeżeniu strzałami ostrzegawczymi oraz o zniszczeniu statku powietrznego w polskiej przestrzeni powietrznej podejmuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.

5. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4 pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i c, ust. 5 pkt 3, 4 i 5 oraz ust. 7 pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i c przez polski wojskowy statek powietrzny wykonujący zadania wojskowego nadzoru

przestrzeni powietrznej w ramach narodowego systemu obrony powietrznej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej podejmuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.

6. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4 pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i c, ust. 7 pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i c przez wojskowy statek powietrzny państwa Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego wykonujący zadania wojskowego nadzoru przestrzeni powietrznej w ramach Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej podejmuje Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych.
7. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4 pkt 4 lit. d i e oraz 7 pkt 4 lit. d i e, podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.
8. Decyzję o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4 pkt 4 lit. a oraz 7 pkt 4 lit. a, w przypadku utraty łączności z organem dowodzenia obroną powietrzną podejmuje dowódca statku przechwytyjącego.
9. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia:
  - 1) tryb postępowania przy stosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4, 5 i 7, oraz zasady kwalifikowania cywilnych statków powietrznych do odpowiedniej kategorii RENEGADE,
  - 2) zakres współdziałania narodowych organów dowodzenia obroną powietrzną z organami dowodzenia Zintegrowanego Systemu Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego,
  - 3) zakres i sposób współdziałania organu dowodzenia obroną powietrzną z instytucją zapewniającą służby ruchu lotniczego oraz innymi służbami państwowymi,

mając na względzie zapewnienie prawidłowego zastosowania środków, o których mowa w art. 18b ust. 4, 5 i 7, a także sprawność i skuteczność współdziałania wydzielonych sił i środków chroniących przestrzeń powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej.

- Art. 18c.
1. Obcy statek powietrzny zmuszony do lądowania na lotnisku międzynarodowym, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże podmiot zarządzający lotniskiem przekazuje Straży Granicznej.
  2. Obcy statek powietrzny zmuszony do lądowania na lotnisku innym niż lotnisko międzynarodowe, jego załogę i ładunek oraz pasażerów i ich bagaże podmiot zarządzający lotniskiem przekazuje właściwym organom Policji, powiadamiając o tym zdarzeniu organ Straży Granicznej.
  3. W przypadku lądowania obcego statku powietrznego, zmuszonego do lądowania, na lądowisku użytkownik lądowiska powiadamia o tym

zdarzeniu właściwe organy Policji oraz Straży Granicznej w celu przekazania statku powietrznego wraz z załogą, ładunkiem oraz pasażerami i ich bagażem.

Art. 18d. Przepisy o których mowa w art. 18a – 18c dotyczą czasu pokoju, a przypadku stanu wyjątkowego do czasu przekazania Ministrowi Obrony Narodowej funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w polskiej przestrzeni powietrznej.”;

7) po art. 18d dodaje się rozdział 3b w brzmieniu:

„Rozdział 3b Obrona Powietrzna Rzeczypospolitej Polskiej”;

8) po art. 18d dodaje się art. 18e – 18i w brzmieniu:

„Art. 18e. 1. Obrona Powietrzna jest elementem składowym systemu obronnego państwa, zapewniającym osłonę ważnych obiektów polityczno – przemysłowych, militarnych, infrastruktury obronnej i krytycznej oraz wojsk i ludności przed rozpoznaniem i uderzeniami z powietrza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Obrona Powietrzna obejmuje:

1) walkę ze środkami napadu powietrznego, w tym wykrywanie i niszczenie pilotowych i bezpilotowych statków powietrznych, rakiet manewrujących oraz rakiet balistycznych;

2) przeciwdziałanie zagrożeniom terrorystycznym z powietrza;

3) ostrzeganie i alarmowanie wojsk oraz ludności cywilnej przed zagrożeniami i uderzeniami z powietrza.

Art. 18f. 1. Obrona Powietrzna Rzeczypospolitej Polskiej jest realizowana w czasie pokoju, w stanach nadzwyczajnych oraz w stanie wojny.

2. Zadania Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej są realizowane przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej oraz wydzielone siły i środki z pozamilitarnych struktur obronnych państwa.

3. Do realizacji zadań militarnych w systemie Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej mogą zostać wydzielone i użyte siły i środki z państw będących członkami Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

4. Zapewnienie ciągłej i skutecznej Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej należy do podstawowych zadań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 18g. 1. Organizacja Systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej powinna zapewnić jego funkcjonowanie w sojuszniczym zintegrowanym systemie Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

2. Rada Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady współdziałania organów systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej z sojuszniczym systemem Obrony Powietrznej Organizacji Traktatu

Północnoatlantyckiego, uwzględniając zakres współdziałania oraz podmioty uprawnione do jego organizacji i koordynacji.

- Art. 18h. 1. Funkcjonowanie systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju zapewnia warunki do reagowania na zagrożenia i sytuacje kryzysowe powstałe w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.
2. W czasie pokoju siły i środki wydzielone z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej utrzymywane są w gotowości do realizacji zadań oraz pełnią dyżury bojowe w systemie Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej.
  3. W czasie pokoju Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, terenowe organy administracji rządowej i samorządowej organizują system ostrzegania i alarmowania ludności cywilnej przed zagrożeniami z powietrza oraz utrzymują w gotowości niezbędne siły i środki w tym zakresie.
  4. W czasie pokoju. Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych posiada wyłączne kompetencje w zakresie podejmowania decyzji o zniszczeniu obiektów powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, z wyjątkiem przepisów art. 18c ust. 7 i 8.
  5. W czasie pokoju, niszczenie obiektów powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej realizowane jest na zasadach określonych z art. 18b i 18c.
- Art. 18i. 1. Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych wykonuje swoje zadania w zakresie ochrony granicy państwowej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przy pomocy Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych, na zasadach określonych w art. 7 ust. 4 i 5.
2. W stanie wyjątkowym i w stanie klęski żywiołowej, niszczenie obiektów powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej realizowane jest na zasadach określonych z art. 18b i 18c.
  3. W stanie wojennym i w stanie wojny podejmowanie decyzji o zniszczeniu obiektów powietrznych Dowódca Operacyjny Sił Zbrojnych może delegować na niższe szczeble dowodzenia obroną powietrzną.
  4. W stanie wojennym i w stanie wojny, niszczenie obiektów powietrznych w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej realizowane jest zgodnie z procedurami obowiązującymi w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, a w przypadku prowadzenia działań w systemie sojuszniczym zgodnie z procedurami obowiązującymi w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.
  5. Rada Ministrów, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady współdziałania jednostek Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej z jednostkami Policji, Straży Granicznej oraz terenowymi organami administracji rządowej i samorządowej w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej,

uwzględniając zakres współdziałania oraz podmioty uprawnione do jego organizacji i koordynacji w czasie pokoju, w stanach nadzwyczajnych oraz w stanie wojny.”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13b ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wykonywanie zadań Ministra Obrony Narodowej, o których mowa w art. 7 ust. 2a ustawy z dnia 12 października 1990r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 67, z późn. zm.), w zakresie ochrony granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) w art. 13b ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a i 2b w brzmieniu:

„2a) przewodniczenie Radzie SAR, o której mowa w art. 47 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2006 r. Nr 99, poz. 693, z późn. zm.);

2b) wykonywanie funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w stanie wojny, w stanie wojennym lub w określonych sytuacjach stanu wyjątkowego;”;

Art. 3.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 156, poz. 1301, z późn. zm.⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11 ust. 1 po pkt. 5 dodaje się pkt. 6 w brzmieniu:

„5. Zarządza przejście cywilnego zarządzania ruchem lotniczym na wojskową kontrolę przestrzeni powietrznej.”.

2) po art. 17 dodaje się art. 17a w brzmieniu:

„Art. 17a. Naczelnny Dowódca Sił Zbrojnych, z chwilą jego mianowania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przejmuje od Ministra Obrony Narodowej odpowiedzialność za:

1) ochronę granicy państwowej w przestrzeni powietrznej i Obronę Powietrzną Rzeczypospolitej Polskiej;

2) wykonywanie funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w stanie wojny, w stanie wojennym lub w określonych sytuacjach stanu wyjątkowego.”.

³ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. ....

⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. ....

3) po art. 30 dodaje się art. 30a w brzmieniu:

„Art. 30a. W czasie stanu wojennego można zawiesić prawo do swobodnego wykorzystania przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, łącznie z całkowitym zakazem wykonywania lotów przez cywilne statki powietrzne.”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 985, z późn. zm.⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W rozporządzeniu o wprowadzeniu stanu wyjątkowego określa się przyczyny wprowadzenia, czas trwania i obszar, na jakim wprowadza się stany wyjątkowy oraz, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaje ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela, a także obszar nad którym zwierzchnictwo w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przejmuje Minister Obrony Narodowej.

2) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:

„Art. 10a. W czasie stanu wyjątkowego funkcje wynikające ze zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej może wykonywać Minister Obrony Narodowej nad częścią lub całym obszarem Rzeczypospolitej Polskiej.

3) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. W czasie stanu wyjątkowego można zawiesić prawo do swobodnego wykorzystania części lub całości przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej, łącznie z całkowitym zakazem wykonywania lotów przez cywilne statki powietrzne.”.

Art. 5.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

---

⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. ....

UZASADNIENIE

1. Cel ustawy

Celem zmiany ustawy jest objęcie ochroną nie tylko granicy państwowej w przestrzeni powietrznej RP lecz również całej przestrzeni powietrznej RP oraz unormowanie problematyki Obrony Powietrznej i zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej RP w stanie wojny, stanu wojennego lub w określonych sytuacjach stanu wyjątkowego.

Kolejnym celem ustawy jest dostosowanie przepisów regulujących procedurę postępowania w stosunku do polskich i obcych statków powietrznych w przypadku przekroczenia przez nie granicy państwowej RP lub wykonywania lotu w przestrzeni powietrznej RP, bez zezwolenia lub niezgodnie z warunkami zezwolenia oraz w przypadku niestosowania się przez statek powietrzny do wezwań i poleceń państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym lub statku przechwytyjącego - do zasad obowiązujących w NATO

Projektowana zmiana ustawy uwzględnia wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 września 2008 r. (sygn. akt K 44/07).

Niniejszy projekt zmian podjęto z inspiracji Dowództwa Operacyjnego Sił Zbrojnych, które w trakcie prac nad projektem wykonującym wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zwróciło uwagę na pewne braki w ustawie o ochronie granicy państwowej, które należałoby uzupełnić, a których uzupełnienie wykraczałoby poza wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

2. Aktualny stan rzeczy i różnice między dotychczasowymi a proponowanymi regulacjami

Właściwe funkcjonowanie systemu Obrony Powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej w dużej mierze zależy od precyzyjnych przepisów prawnych, umożliwiających w sytuacjach kryzysowych podejmowanie w krótkim czasie właściwych decyzji nie budzących żadnych wątpliwości.

Projektowana nowelizacja w odróżnieniu od obecnie funkcjonującego systemu prawnego obowiązującego w RP, określa współodpowiedzialność NATO za ochronę granicy państwowej w przestrzeni powietrznej RP. Podstawą takiej regulacji jest dokument Komitetu Wojskowego MC 54/11⁶ dotyczący koncepcji Zintegrowanej Obrony Powietrznej NATO, który powierza odpowiedzialność za realizację misji wojskowego nadzoru w polskiej przestrzeni powietrznej właściwemu Regionalnemu Dowódcy Obrony Powietrznej NATO, z wyjątkiem użycia

---

⁶ MC 54/1 (2nd-Revised) MC Concept of The NATO Integrated Air Defence System (NATINADS)

uzbrojenia w czasie pokoju i kryzysu, na które wymagana jest zgoda (potwierdzenie) wyznaczonego narodowego dowódcy (Dowódcy Operacyjnego SZ).

Przepisy aktualnie obowiązującej ustawy o ochronie granicy państwowej (art. 18b) odnoszą się jedynie do obcych wojskowych statków powietrznych oraz obcych cywilnych statków powietrznych, co zawęża grupę statków powietrznych, które mogą przekroczyć granicę państwową i wykonywać lot w przestrzeni powietrznej RP. Projekt nowelizacji ustawy rozszerza rodzaje statków powietrznych, do których można przeciwdziałać, o państwowe statki powietrzne polskie i obce, w tym statki powietrzne lotnictwa służb porządku, polskie cywilne statki powietrzne, nieoznakowane statki powietrzne oraz statki powietrzne, które celowo mają zakryte znaki rozpoznawcze.

Proponowane zmiany dotyczą również zmiany osoby odpowiedzialnej za podejmowanie decyzji o zniszczeniu cywilnego statku powietrzego. Decyzję taką podejmował będzie Dowódca Operacyjne Sił Zbrojnych, w sytuacjach określonych w proponowanych zmianach w ustawie.

Zmiany w ustawie określają zadania Ministra Obrony Narodowej, Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych w zakresie ochrony przestrzeni powietrznej RP oraz jej granicy państwowej. Ponadto, wprowadzają funkcję Dyżurnego Dowódcy Obrony Powietrznej, będącego narodowym przedstawicielem władz RP w Zintegrowanym Systemie Obrony Powietrznej NATO.

Projektowana zmiana ustawy uwzględnia wyrok Trybunału Konstytucyjnego w odniesieniu do postępowania w stosunku do cywilnych statków powietrznych w przypadku naruszenia przez nie przepisów obowiązujących w przestrzeni powietrznej RP. Mogą być one zniszczone tylko wtedy, gdy nie posiadają pasażerów na pokładzie lub pokładzie których znajdują się wyłącznie zamachowcy. W przypadku gdy cywilny statek powietrzny posiada pasażerów na pokładzie i miałby służyć do ewentualnego zamachu terrorystycznego, mógłby być zniszczony bez pociągnięcia do odpowiedzialności karnej osoby podejmującej decyzję w tej sprawie, tylko wtedy gdy zajdą przesłanki określone w art. 25 i 26 § 2 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (obrona konieczna i stan wyższej konieczności).

W art. 18c proponowane zmiany ustawy określają podmioty, decydujące o zastosowaniu środków, o których mowa w art. 18b ust. 4, 5 i 7.

W obecnym systemie prawa brak jest jakichkolwiek uregulowań dotyczących Obrony Powietrznej. W projektowanej ustawie dodaje się odrębny rozdział 3b – Obrona Powietrzna Rzeczypospolitej Polskiej. W art. 18e zostało zdefiniowane pojęcie Obrony Powietrznej wraz z zakresem zastosowania. W kolejnych artykułach 18f – 18i zostały zawarte uregulowania

dotyczące organizacji, funkcjonowania Obrony Powietrznej oraz zakresu odpowiedzialności w czasie pokoju, w stanach nadzwyczajnych (klęski żywiołowej, wyjątkowym i wojennym) i w stanie wojny.

Natomiast zmiany w pozostałych ustawach tj. w ustawie z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ustawie z dnia 29 sierpnia 2002r. o stanie wojennym oraz kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawie z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym, wynikają z potrzeby unormowania problematyki wykonywania funkcji wynikających ze zwierzchnictwa w przestrzeni powietrznej RP w stanie wojny, stanu wojennego lub w określonych sytuacjach stanu wyjątkowego. W aktualnym systemie

Znowelizowanie ustawy pozwoli na wprowadzenie nowych przepisów resortowych, co stanowi priorytet Ministerstwa Obrony Narodowej we właściwym przygotowaniu zabezpieczenia przestrzeni powietrznej RP w czasie różnych spotkań międzynarodowych oraz zbliżających się Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

Przed wejściem w życie zmian w ustawie niezbędne będzie przygotowanie nowych trzech rozporządzeń Rady Ministrów, o których mowa w art. 18b ust. 9, art. 18g ust. 2, 18i ust. 5 projektu ustawy oraz rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej, o którym mowa w art. 18a ust. 5 projektu ustawy.

3. Przewidywane skutki dla budżetu państwa

Ustawa nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Projektowana ustawa nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.